

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут інженерії, виробництва та
будівництва
Кафедра архітектури та дизайну

РОБОЧА ПРОГРАМА

МОНУМЕНТАЛЬНО-ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Савченко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«_____» _____ 20__ р.

Розробник (-и): Красний Едуард Костянтинівич, старший викладач
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) _____ (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри архітектури та дизайну

Протокол від «01» вересня 2025р. № 12

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____ Савченко О. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	<i>Вибіркова дисципліна професійного циклу</i>
Мова викладання	українська.
Рік навчання та семестр	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти 3 курс, 5 семестр Освітньо-професійна програма – Архітектура та містобудування
Викладач (-і)	Красний Е. К., ст. викладач кафедри архітектури та дизайну
Профайл викладача (-ів)	mailto:https://kpcb.stu.cn.ua/krasnyj-eduard-kostyantynovych/
Контакти викладача	e-mail _____ – edredddt2017@stu.cn.ua https://www.youtube.com/channel/UCmyPGa9P7_EVFnW74Hv2Y6Q моб. 0933026309, 0661707597, WhatsApp

2. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Монументально-декоративне мистецтво» є вибірковою складовою освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» та спрямована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про роль художніх засобів у формуванні архітектурного середовища. У межах дисципліни розглядаються основні види монументально-декоративного мистецтва (мозаїка, фреска, вітраж, рельєф тощо), їх історичний розвиток, художньо-композиційні особливості та сучасні тенденції застосування в архітектурі. Особлива увага приділяється принципам синтезу мистецтв, взаємодії декоративних елементів з архітектурною формою, масштабом і просторовим середовищем. Практична частина курсу орієнтована на розвиток навичок стилізації, композиційного мислення та створення авторських декоративних рішень. Здобувачі освіти виконують ескізи монументально-декоративних композицій для інтер'єру та екстер'єру, опановують прийоми роботи з кольором, фактурою та матеріалом, а також формують вміння інтегрувати художній образ у архітектурний простір. Дисципліна сприяє розвитку креативного мислення, художнього смаку та професійних компетентностей, необхідних для проектної діяльності в галузі архітектури та містобудування.

Посилання дисципліни у Мудл <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=9219>

3. Мета та цілі курсу.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про монументально-декоративне мистецтво як складову архітектурного середовища, а також розвиток здатності до художньо-композиційного мислення та набуття практичних навичок проектування і інтеграції декоративних елементів у інтер'єрні та екстер'єрні простори. Особливий акцент робиться на формуванні вміння створювати цілісний художній образ архітектурного середовища засобами кольору, фактури та композиції, а також на розвитку індивідуального творчого підходу до вирішення проектних завдань.

Завдання та цілі дисципліни:

- ознайомлення з історією та сучасними тенденціями монументального мистецтва;
- вивчення видів монументально-декоративного мистецтва (мозаїка, фреска, вітраж, рельєф тощо);
- формування навичок композиції у великомасштабних об'єктах;
- розвиток образного та просторового мислення;
- засвоєння принципів взаємодії мистецтва та архітектури;
- формування навичок розробки авторських декоративних рішень;
- опанування технік стилізації та узагальнення форми;
- підготовка до використання художніх засобів у проектній діяльності;
- розкрити особливості основних видів (панно, мозаїка, орнамент, фреска, вітраж, рельєф тощо);
- сформувати розуміння принципів синтезу мистецтв в архітектурному середовищі;
- ознайомити з сучасними тенденціями та підходами у декоративному оформленні простору;
- сформувати навички розробки концепції монументально-декоративного рішення;
- навчити виконувати ескізи та скетчі декоративних композицій;
- сформувати вміння інтегрувати декоративні елементи в інтер'єр і екстер'єр;
- розвинути навички роботи з масштабом, пропорціями та просторовою організацією;
- навчити застосовувати стилізацію, узагальнення та трансформацію форми;
- сформувати вміння працювати з кольором, фактурою та матеріалом;
- підготувати до створення презентаційних графічних матеріалів;
- розвинути образне та асоціативне мислення;
- сформувати художній смак і відчуття стилю;
- навчити створювати виразні та цілісні композиції;

- розвинути здатність до формування художнього образу середовища;
- стимулювати креативність та індивідуальний авторський підхід.

4. Результати навчання.

Після проходження курсу здобувачі повинні знати (теоретичний рівень):

- основні види монументально-декоративного мистецтва;
- історичні етапи розвитку (від античності до сучасності);
- принципи композиції у великому масштабі;
- закономірності взаємодії кольору, фактури та світла;
- роль декоративних елементів у формуванні архітектурного образу.

Після проходження курсу здобувачі повинні вміти (практичний рівень):

- розробляти концепцію монументально-декоративного об'єкта;
- виконувати ескізи (скетчі) декоративних композицій;
- інтегрувати мистецькі елементи в архітектурне середовище;
- працювати з масштабом та пропорціями;
- застосовувати стилізацію та узагальнення;
- створювати виразні композиційні рішення.

Здобувач вищої освіти набуває навичок;

- художньо-графічної подачі ідей;
- роботи з кольором і матеріалом;
- формування цілісного образу середовища;
- презентації концептуальних рішень.

5. Пререквізити.

Вивчення навчальної дисципліни «Монументально-декоративне мистецтво» базується на знаннях, уміннях і навичках, сформованих у процесі опанування таких навчальних дисциплін: «Рисунок» (володіння графічними засобами, передача форми, пропорцій, світлотіні); «Живопис» (розуміння кольору, колористичних гармоній, роботи з тоном і фактурою); «Композиція» (закони побудови композиції, баланс, ритм, домінанта, масштаб); «Історія мистецтва» (знання стилів, художніх напрямів, еволюції декоративного мистецтва); «Архітектурний рисунок та основи скетчінгу» (навички швидкого ескізування та візуалізації ідей).

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	26
Лабораторні заняття	24
Самостійна робота	100
Всього кредитів	5

7. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи та види монументально-декоративного мистецтва

Лекції (14 год.)

1. Сутність монументально-декоративного мистецтва в архітектурі. Історія розвитку (античність, середньовіччя, модерн, ХХ–ХХІ ст.) (4 год.)
2. Мозаїка, фреска, панно. Вітраж у архітектурному середовищі. (4 год.)
3. Рельєф і пластичні форми. Колір і фактура у монументальному мистецтві. (4 год.)

4. Синтез мистецтв в архітектурі. (2 год.)

Практичні (12 год.)

1. Аналіз прикладів монументального мистецтва. Композиція декоративної площини. (4 год.)
2. Стилiзація природних форм. Розробка орнаменту. (4 год.)
3. Ескіз вітразу. (4 год.)

Змістовий модуль 2

Проектування монументально-декоративних рішень

Лекції (12 год.)

1. Монументальне мистецтво в сучасній архітектурі. Інтеграція в інтер'єр (4 год.)
2. Інтеграція в екстер'єр. Масштаб і середовище (4 год.)
3. Концепція та образ. Презентація монументального проекту (4 год.)

Практичні (12 год.)

1. Концепція декоративного рішення. Ескіз панно в інтер'єрі. (4 год.)
2. Ескіз фасадного рішення – мурал. Робота з кольором. (4 год.)
3. Деталізація елементів. Підсумковий проєкт. (4 год.)

Самостійна робота (100 год.)

- аналіз аналогів;
- замальовки орнаментів;
- вивчення технік;
- підбір референтів;
- розробка авторського проєкту;
- серія ескізів;
- кольорові рішення;
- підготовка презентації.

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100-бальною системою. Екзамен у вигляді екзаменаційної роботи складає 40 балів, робота під час семестру складає 60 балів, з них: виконання практичних робіт на заняттях – 40 балів, виконання самостійних індивідуальних робіт – 20. Додаткові бали можна отримати за участь у мистецьких проєктах та наукових конференціях.
Практичні роботи	Практичні завдання виконуються на аркушах А3. Склад завдань і особливості оформлення прописано у методичних вказівках до виконання графічної роботи, які розміщено на сторінці дисципліни у Moodle. Зміна умов завдання не допускається. Практичні роботи виконуються певними художніми матеріалами, які зазначені в умовах завдання. Кількість балів: за акуратність і правильність 30 балів, за дотримання дедлайнів 10 балів. Самостійні індивідуальні роботи виконуються в скетч-альбомі. Склад завдань і особливості оформлення прописано у методичних вказівках до виконання графічної роботи, які розміщено на сторінці дисципліни у Moodle. Зміна умов завдання не

	допускається. Роботи виконуються певними художніми матеріалами, які зазначені в умовах завдання. Кількість балів: за акуратність і правильність 15 балів, за дотримання дедлайнів 5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умова допуску до екзамену – успішне виконання практичних та самостійних робіт.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та види монументально-декоративного мистецтва		30
1	Сутність монументально-декоративного мистецтва в архітектурі. Історія розвитку (античність, середньовіччя, модерн, ХХ–ХХІ ст.)	5
2	Мозаїка, фреска, сграфіто. Вітраж у архітектурному середовищі.	10
3	Рельєф і пластичні форми. Колір і фактура у монументальному мистецтві.	10
4	Синтез мистецтв в архітектурі.	5
Змістовий модуль 2.		30
1	Монументальне мистецтво в сучасній архітектурі. Інтеграція в інтер'єр	10
2	Інтеграція в екстер'єр. Масштаб і середовище	10
3	Концепція та образ. Презентація монументального проєкту	10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		60
Семестровий контроль (Екзамен)		40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)		
60-65	E (достатньо)	задовільно	
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Визначення
90-100	A	Відмінно	Роботи виконані на високому професійному рівні: композиція цілісна, елементи логічно розташовані та гармонійно поєднані; образ декоративного об'єкта переконливий, виразний, з авторським підходом; пропорції та масштаб дотримані; передано форму, об'єм, фактуру і матеріал з високою точністю; колірна палітра гармонійна, техніка виконання відпрацьована майстерно; презентація роботи чітка, аргументована; самостійна робота систематична, прогрес помітний; робота демонструє високий рівень творчості та художнього смаку.
80-89	B	Дуже добре	Роботи виконані добре: композиція в цілому логічна, але можуть бути незначні недоліки у розташуванні елементів; образ декоративного рішення виразний, але не завжди переконливий; пропорції та масштаб в основному правильні, незначні неточності; форма і об'єм передані добре, але місцями слабка деталізація; колір гармонійний, техніка виконання достатньо якісна; презентація зрозуміла, але з незначними недоліками у аргументації; самостійна робота виконана регулярно, але не всі замальовки завершені; допущено 1–2 незначні помилки.
75-79	C	Добре	Роботи виконані на достатньому рівні: композиція місцями не збалансована; образ декоративного об'єкта переданий, але з обмеженою виразністю; пропорції і масштаб частково порушені; форма і об'єм передані не завжди переконливо; колір використано, але гармонія порушена; техніка виконання непослідовна; презентація частково зрозуміла; самостійна робота виконана не систематично; допущено 3–4 помилки у композиції, пропорціях або техніці.
66-74	D	Задовільно	Роботи виконані достатньо, але з помітними недоліками: композиція слабка, елементи розташовані негармонійно; образ декоративного об'єкта не виразний; пропорції і масштаб значно порушені; форма, об'єм і фактура передані умовно; колір застосовано обмежено або неправильно; техніка виконання низька; презентація нечітка або неповна; самостійна робота виконана фрагментарно; допущено 5–6 суттєвих помилок.
60-65	E	Задовільно	Роботи виконані на мінімально прийнятному рівні: композиція хаотична; образ декоративного об'єкта невиразний; пропорції і масштаб не дотримані; форма, об'єм і фактура передані слабо; колір та матеріал використано умовно; техніка виконання примітивна; презентація відсутня або формальна; самостійна робота виконана частково; допущено 7–8 грубих помилок.

0-59	FX	Незадовільно	Роботи не відповідають вимогам: композиція відсутня або хаотична; образ декоративного об'єкта відсутній або нечитабельний; пропорції та масштаб не передані; форма, об'єм, фактура не опрацьовані; колір і матеріал не використані; техніка виконання дуже слабка; презентація відсутня; самостійна робота не виконана; робота не завершена або формально виконана.
-------------	-----------	---------------------	---

Оцінювання практичних робіт

№	Критерій оцінювання	Опис критерію	Максимальні бали
1	Композиційне рішення	Побудова декоративної композиції, баланс елементів, цілісність образу, ритм і масштаб	20
2	Художній образ, концепція	Виразність ідеї, оригінальність, синтез стилю і теми, авторський підхід	20
3	Техніка виконання	Майстерність графічного або живописного виконання, чистота лінії, штриха, тонова передача	15
4	Робота з матеріалом та кольором	Передача фактури, реалістичність або художня умовність, гармонія кольорів	15
5	Пропорції та масштаб	Дотримання співвідношень, правильна передача великомасштабного середовища, логіка простору	10
6	Презентація та аргументація	Уміння презентувати ідею, пояснювати вибір композиційних рішень, наочність матеріалів	10
7	Самостійна робота	Регулярність виконання ескізів, прогрес у творчості, якість та кількість замальовок	10

9. Обладнання.

Графічні та живописні матеріали: олівці, фарби (гуаш, акварель, акрил), палітри, пензлі.

Папір та носії: аркуші А3, скетчбуки.

Інструменти для малювання.

Аудиторне обладнання: мольберти, столики, мультимедійний проектор, екран, комп'ютер для демонстрацій.

Методичне забезпечення: репродукції творів мистецтва, відео- і мультимедійні матеріали.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (40), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»».

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних робіт (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Політика дедлайнів

Невиконання дедлайнів з неповажної причини тягне за собою штрафні санкції у вигляді зменшення сумарної кількості балів за практичні роботи. Останній строк здачі практичних та самостійних робіт – на заліковому тижні. У випадку пропусків занять і недотримання дедлайнів без поважної причини оцінка за дисципліну не може перевищувати оцінку «задовільно» за національною шкалою. Якщо оцінка заліку є незадовільною, то перескладання відбувається за встановленим порядком згідно з графіком ліквідації заборгованостей.

Політика користування ноутбуками / смартфонами.

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів.

Відвідування пар є обов'язковим. Обов'язково відвідувати практичні заняття та/або консультації для звітування з процесу роботи над практичними роботами у відповідні строки. Під час дистанційного навчання пари проходять за розкладом у програмі Microsoft Teams за посиланням у синхронізованому розкладі на сайті НУ «Чернігівська політехніка».

У випадку академічної мобільності перезарахування кредитів здійснюється на підставі Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету «Чернігівська політехніка» (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Зв'язок з викладачем (невідкладні запитання та відповіді на них) через групу в чаті edredddt2017@stu.cn.ua. Для здобувачів з особливими потребами кожний випадок розглядається індивідуально, необхідно повідомити мене на початку вивчення курсу.

11. Рекомендована література.

1. Ковальський Л. М. Монументальне мистецтво в архітектурі України. Сучасні проблеми архітектури та містобудування : наук.-техн. зб. / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. ; відп. ред. М. М. Дьомін. Київ : КНУБА. 2016. Вип. 44. С. 279 - 283. <https://repository.knuba.edu.ua/handle/987654321/5248>
2. Кричевський В. Орнаментні композиції: альбом / передм. М. Р. Селівачов, А. О. Пучков; упоряд. О. О. Савчук. Харків: Видавець Олександр Савчук. 2023. 312 с. (Бібліотека НУ «Чернігівська політехніка»)
3. Куліш О. А. Монументальне мистецтво. Навч.-метод. посіб. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького. 2016. 72 с. <https://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/764>

4. Муляр Н. Синкретизм архітектури та скульптури в контексті художньої культури України епохи монументалізму. Молодий вчений. 2020. №8(84). С. 118–121. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-8-84-23>
5. Седак, О. І. Образотворче мистецтво та колір в інтер'єрі : навч. посіб. / О. І. Седак, О. Ю. Запорожченко. – Київ : Каравела. 2022. 320 с. (Бібліотека НУ «Чернігівська політехніка»)
6. Шило О. В., Івашко О. Д. Монументальне мистецтво і стріт-арт в сучасному міському просторі. Науковий вісник будівництва. 2016. Том 84. №2. С. 74–78. <https://svc.kname.edu.ua/index.php/svc/article/view/1082>